

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 01.07.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

17 Haziran 2026 tarihinde Avrupa Parlamentosu 2025 Yılı Türkiye Raporu kabul edilmiştir. Raporun Çerçeve başlığında; AB ve Türkiye, 23 Kasım 2023 tarihli AB-Türkiye ilişkileri hakkında Ortak Bildirim'de yer alan tavsiyeler ve ilgili AB Zirvesi Sonuçları doğrultusunda, karşılıklı çıkar alanlarında yeniden işbirliği sürecini devam ettirmektedir. Söz konusu Zirve Sonuçlarında ortaya konulan koşullara tabi olmak kaydıyla AB, Türkiye ile kademeli, orantılı ve geri çevrilebilir şekilde yapıcı bir işbirliği tesis ederken ortak çıkar alanlarında yüksek düzeyde angajman devam etmiştir. Türkiye ile yürütülen katılım müzakereleri, Aralık 2024 tarihli Konsey Sonuçlarında da tekrar edildiği üzere, 2018'den bu yana durma noktasındadır. AB'nin, demokratik standartlar, hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve temel haklara saygının giderek kötüleşmesiyle ilgili ciddi endişeleri giderilmemiştir. 2025'in başından bu yana seçilmiş yetkililer, muhalif figürler, siyasi aktivistler, sivil toplum ve iş dünyası temsilcileri, gazeteciler ve diğer kişilere yönelik tutuklamalar ve suçlamalar, Türkiye'nin demokratik geleneğine bağlılığının giderek daha fazla sorgulanmasına yol açmış ve yargı bağımsızlığı konusundaki endişeleri derinleştirmiştir.”, ifadelerle yer verilmiş ve ilerleme fasılları çerçevesinde ülkemizin durumu değerlendirilmiştir. Ekonomik açıdan ise Türkiye, 2024'te 210 milyar avroya ulaşan rekor ticaret hacmiyle AB'nin beşinci büyük ticaret ortağı olmaya devam etmiştir. Türkiye aynı zamanda giderek daha aktif ve çok katmanlı bir dış politika ortaya koymuştur. Artan jeopolitik sınamalar, özellikle Suriye, Ukrayna, Gazze ve Güney Kafkasya'daki gelişmelerle bağlantılı olarak, Türkiye'nin stratejik bölgesel rolünü daha da belirginleştirmiştir.

Söz konusu Raporun muhtelif yerlerinde; aile ve sosyal politikalara ilişkin tespit edilen bulgular ile ilgili Komisyonun yerine getirilmeyen önceki Raporda yer alan tavsiyelerin hâlâ geçerliliğini koruduğu anlaşılmış ve gelecek yıl atılması gereken adımlara yer verilmiştir.

Bu bağlamda;

1. “Çocuk haklarına ilişkin yasal ve kurumsal çerçeve eksiktir ve bu çerçevenin uygulanmasında ve yürütülmesinde yetersizlikler bulunmaktadır. Çocuk haklarına ilişkin mevzuat ve bunun uygulanması, uluslararası standartlar ve AB müktesebatıyla uyumlu değildir. Ayrıca, bu alana tahsis edilen bütçe yetersizdir. “Çocuğun yüksek yararı” ilkesi yasal çerçevede kabul görmüş olmakla birlikte, bu ilkenin uygulanması

TBMM

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

46513

çoğunlukla tutarlı kriterler yerine öznel değerlendirmelere dayanmaktadır.”, şeklinde raporda yer alan bulgular tarafınızca nasıl değerlendirilmektedir? Bu çerçevede “çocuğun yüksek yararı” ilkesini dikkate alarak gerekli adımlar atılacak mıdır?

2. “Çocuk adaletine yönelik mevcut altyapı hâlâ yetersizdir ve çocukların adalete eşit erişiminin sağlanmasında önemli zorluklar devam etmektedir. STK'lar ve barolar, sınırlı kurumsal kapasite ve kaynaklar nedeniyle, davalara etkin şekilde müdahil olma ve davaları izleme konusunda zorluklar yaşamakta veya stratejik davalama gerçekleştirmektedir. Çocuk mahkemelerinin ve çocuk ağır ceza mahkemelerinin sayısının artırılması gerekmektedir; hâkimler, savcılar, avukatlar ve çocuk refahı konusunda eğitim almış uzmanlar gibi nitelikli profesyonellerin istihdamı sağlanarak personel sayısının artırılması gerekmektedir.”, söz konusu tespiti ilişkin diğer paydaş kurumların iş birliğinde bir iyileştirme çalışması planlanmakta mıdır?
3. “Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın (2023-2028) kabul edilmesi olumlu bir adım olsa da şiddet, çocuk işçiliği, kız çocuklarının okullaşması ve erken ve zorla yaptırılan evlilikler gibi temel sorunların ele alınmasında önemli eksiklikler bulunmaktadır. Çocuklara yönelik şiddet eğilimlerinin izlenmesine yönelik veri toplama mekanizmaları hâlâ yetersizdir ve bu durum, örüntü belirleme ve kanıta dayalı politikalar geliştirme çabalarını zorlaştırmaktadır. 8 yaşındaki bir kız çocuğunun öldürülmesi ve İstanbul'daki çifte kadın cinayeti gibi kamuoyunca yakından takip edilen olaylar, mevcut çocuk koruma politikalarındaki ve cinsiyet temelli şiddetin önlenmesine yönelik tedbirlerdeki başarısızlıkları vurgulamaktadır. Türkiye, özellikle kayıt dışı dini nikahlar olmak üzere, tüm evliliklerde zorunlu nüfus kaydı uygulamasını getirerek çocuk yaşta evliliklerin ortadan kaldırılması için kararlı adımlar atmalıdır.” Söz konusu eylem planının gerçekleşme oranı nedir? Bahse konu bulguların çözümüne ilişkin eylemler içermekte midir? Raporda yer alan tavsiye kararları dikkate alınmakta mıdır?
4. “Engelli haklarına ilişkin yasal ve kurumsal çerçevenin, erişilebilirlik alanı da dâhil olmak üzere, Avrupa Erişilebilirlik Direktifi gibi AB müktesebatıyla daha fazla uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevenin, uygulanması ve yürütülmesinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Türkiye'de engelli haklarının iyileştirilmesine yönelik stratejik bir çerçeve bulunmaktadır fakat fiilî uygulama düzeyi hâlâ yetersizdir.”, şeklindeki tespit dikkate alınarak Avrupa Erişilebilirlik Direktifi gibi AB müktesebatıyla daha fazla uyumlu hale getirilmesi hususunda bir çalışmanız var mıdır?
5. Türkiye, BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme ve İhtiyari Protokolü'ne taraftır. Bununla birlikte, ulusal mevzuatın ve uygulamaların Sözleşme'nin gereklilikleriyle uyumlu hale getirilmesinde eksiklikler devam etmektedir. Engelli bireylerin valilik veya büyükelçilik gibi bazı kamu görevlerinde bulunmalarına mani olan mevzuat engelleri bulunmaktadır. 2023-2025 Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı, AB stratejileriyle büyük ölçüde uyumludur ancak uygulamada etkisi sınırlı kalmıştır. Benzer şekilde, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2023-2030)

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

46513

yürürlüktedir ancak somut sonuçları henüz görülmemiştir. Kapsayıcı kamu hizmetlerinin erişilebilirliği ve mevcudiyeti konusunda veri toplama çabaları yetersiz kalmıştır.” Söz konusu protokol ve eylem planlarına rağmen eksikliklerin giderilmemesinin gerekçesi nedir? Bu hususta Raporda yer verilen tavsiye kararların uygulamaya alınmasına ilişkin bir çalışmamız var mıdır?

6. “Lezbiyen, eşcinsel, biseksüel, transseksüel, interseks ve kuir bireylerin (LGBTIQ) haklarının yasal olarak korunması yetersizdir ve AB müktesebatıyla uyumlu değildir. Ayrıca, LGBTIQ bireyler ayrımcılığa, nefret söylemine ve damgalanmaya maruz kalmaktadır. Ayrımcı uygulamaların ve özgürlüklere yönelik kısıtlamaların devam etmesi nedeniyle, Türkiye’de LGBTIQ bireylerin temel haklarının korunması, önemli bir endişe kaynağı olmaya devam etmektedir. Cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri nedeniyle bireylere yönelik nefret içerikli olayların yaşandığına ilişkin bildirimler gelmeye devam etmektedir. Medya organlarındaki olumsuz önyargılar ile üst düzey hükümet yetkililerinin kışkırtıcı söylemleri, LGBTIQ bireylerin ve toplulukların marjinalleşmesini daha da şiddetlendirmiştir.”, AB müktesebatıyla uyum dikkate alınarak ayrımcı uygulamalara ve özgürlüklere yönelik kısıtlamalara son vermek bakımından Rapordaki tespitlere ilişkin düşünceniz nedir? Bu hususta ne tür tedbirler alınması planlanmaktadır?
7. “Roman Vatandaşlara Yönelik 2023-2030 Strateji Belgesi ve Eylem Planı uygulanmaktadır. Doğrudan ayrımcılık ve önyargıların giderilmesine yönelik somut tedbirlerin alınması gerekmektedir. Barınma, istihdam ve eğitimdeki yüksek düzeydeki eşitsizlikler, marjinalleştirilen ve sosyal dışlamanın devam etmesine yol açmaktadır. Roman çocukların eğitim sistemine entegre olmaları, çocuk işçiliğinin ve erken yaşta evliliğin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunacaktır. Roman çocuklara zihinsel engel veya öğrenme güçlüğü tanısıyla yanlış teşhis konulması sorunu ele alınmamıştır.”, Söz konusu eylem planının gerçekleştirme oranı nedir? Eylem planı, Raporda geçen tavsiye kararlarını içermekte midir?
8. “Sosyal koruma ve sosyal içerme konusunda, yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındaki kişilerin oranı %30,4 ile yüksek bir seviyede bulunmaktadır. Yoksulluk riski altındaki çocukların oranı %40,3 ile yüksek bir seviyededir. Gelir eşitsizlikleri de 44,8’lik Gini katsayısı ile yüksek seyretmiştir. Türkiye’de çeşitli kırılgan grupları hedef alan bazı sosyal yardım mekanizmaları mevcut olmakla birlikte, yoksulluğun azaltılmasına yönelik kapsamlı bir strateji ve asgari gelir planı hâlâ bulunmamaktadır. Yoksulluğun azaltılmasında sosyal transferlerin etkisi düşük olup %11,9’dur (AB’de bu oran %34,15’tir).”, şeklindeki veriler bağlamında Raporda tavsiye edildiği üzere “yoksulluğun azaltılmasına yönelik kapsamlı bir strateji ve asgari gelir planı”, hazırlamaya ilişkin bir çalışmanız var mıdır? Bu hususta ne tür adımların atılması planlanmaktadır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

46513

9. “Yaşlılar ve engelli bireyler için, uygun fiyatlı toplum temelli bakım seçeneklerinin genişletilmesi gerekmektedir. Türkiye, Avrupa Çocuk Garantisi için bir ulusal Temas Noktası atamıştır. Türkiye, istihdam ve sosyal politikalarda ayrımcılığın önlenmesi konusunda, İstihdamda Eşitlik Direktifi ve Irk Eşitliği Direktifi ile uyum da dâhil olmak üzere, ilerleme kaydetmemiştir. Türkiye’de, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelinde ayrımcılığa karşı koruma sağlayan bir uygulama stratejisi ve kanun hâlâ bulunmamaktadır. Engelli bireylere yönelik makul düzenleme ilkesinin uygulanması için daha fazla çabaya ihtiyaç duyulmaktadır.”, şeklinde Raporda yer verilen birçok toplum kesimine yönelik tavsiye kararlarına ilişkin ne tür adımlar atılması planlanmaktadır?
10. “Türkiye, Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsü ve BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (BMDHS) dâhil olmak üzere başlıca BM antlaşmalarına ve 2021’de çekildiği Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi’ne taraf değildir. Türkiye’nin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin Kadın, Barış ve Güvenlik konulu 1325 sayılı Kararı’nın uygulanmasına yönelik bir Ulusal Eylem Planı (UEP) bulunmamaktadır.”, ülkemizde yaşanan kadına yönelik şiddet olayları dikkate alındığında ulusal bir eylem planının bulunmamasını doğru buluyor musunuz? Raporda bu hususta yapılan tavsiye kararlarına uymayı ve gerekli çalışmaları bir planınız var mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA